

KLASSINEN LAULU

PERUSOPINNOT

"JOS VOISIN LAULAA KUIN LINTU VOI"

TAVOITTEET

"ILMAISEN ÄÄNELLÄNI" (Esittäminen ja ilmaiseminen)

- Löytää oma äänensä ja sen ilmaisumahdollisuudet
- Löytää luonteva lauluasento ja hegitystekniikka
- Saada valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- Kyetä tuomaan esiin kappaleen luonnetta ja tunnelmaa
- Kyetä laulamaan musiikkia monilla eri kielillä
- Kyetä laulamaan eri aikakausien musiikkia
- Saada valmiuksia ulkoa laulamiseen
- Kyetä laulamaan lauluja eri tempoissa
- Luoda esityskappale yhdessä säestäjän kanssa
- Saada ohjausta esiintymistilannetta varten
- Saada kokemusta esiintymistilanteista
- Saada kokemusta yhteismusisoinnista esim. duona
- Hahmottaa miten oma tekniikka vaikuttaa tulkintaan ja sointiväriin
- Löytää luonteva lauluasento ja hengitystekniikka

" OPIN LAULAMAAN" (Oppimaan oppiminen ja harjoittelu)

- Oppia lukemaan helppoa nuottitekstiä
- Oppia iloitsemaan omasta äänestään
- Saada itsevarmuutta ja rohkeutta laulajana
- Oppia harjoittelun peruselementtejä: säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä

- Oppia erilaisista lauluista erilaisia lauluteknisiä asioita
- Oppia hyödyntämään omia kokemuksiaan tulkinnassa
- Oppia tunnistamaan miten oma keho toimii ja miten hallita omaa kehoaan
- Oppia lauluinstrumentin eri osa-alueet ja niiden toiminnan vaikutus ääneen
- Oppia itse tulkitsemaan tekstiä omalla äänellään
- Oppia itse etsimään itselleen sopivia lauluja
- Oppia prima vistana laulamista
- Oppia moniäänisyyttä ja omassa äänessä pysymistä
- Oppia asettamaan itselleen tavoitteita ja päämääriä
- Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisesta saatu ilo.

" KUULEN JA HAHMOTAN" (Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen)

- Saada valmiuksia musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- Saada valmiuksia yhteismusisointiin ja moniäänisyyteen
- Kuunnella erilaisia laulajia
- Kiinnostua musiikin kuuntelemisesta
- Kuunnella säestystä laulaessa
- Kuunnella yhteisointia yhteismusisoinnissa
- Kyetä kuuntelemaan duetto- ja laulua
- Kuunnella eri versioita samasta laulusta
- Kiinnostua laulu- ja kuorokonserteista

"LUOVUUS KUKKIMAAN!" (Säveltäminen ja improvisointi)

- Rohkaistua säveltämiseen
- Kokeilla korvakuulolta stemmalaulua
- Kokeilla stemmojen keksimistä opettajan johdolla
- Vertailla samaan tekstiin tehtyjä sävellyksiä ja luoda omia ajatuksia sen pohjalta
- Saada valmiuksia laulumelodian variointiin opettajan ohjauksella
- Valita lauluja, joissa mahdollisuus melodian variointiin
- Rohkaistua ilmaisemaan äänellään tunteiden eri sävyjä

SISÄLLÖT

- Perustekniikka, ohjelmisto ja ilmaisumahdollisuudet
- Äänialue tasasointiseksi oktaavin alueella.
- Hengitystekniikan vahvistuminen.
- Äänen sointi ja sävelpuhtaus.
- Fraseeraus. Ilmaisullisuus.
- Äänen tukeminen ja vapauttaminen.
- Klassisen laulutekniikan ääni-ihanteeseen pyrkiminen.

Ohjelmistossa 20 erityylistä laulua, joissa:

- Vieraskielisiä liedejä (saksa, ranska, italia, espanja, englantti, venäjä) 1600-luvulta 1900-luvulle. Mm. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Brahms, Schubert, Schumann, Wolf etc.
- Suomalaisia lauluja 1700-luvulta nykypäivään (suomeksi ja ruotsiksi). Mm. Collan, Pacius, Merikanto, Kaski, Madetoja, Sibelius, Sarmanto, Kuusisto etc.
- Aarioita antiikin ajalta (1300-luvulta alkaen) ja pikku cavatinoja oopperoista. Myös operetti-, näyttämö- ja musikaalisävelmiä. Mm. Downland, Caccini, Pergolesi, Mozart, Pacius etc.
- Duettoja tai muuta moniäänistä ohjelmistoa.

Suoritus

- Esiintymisiä yhdessä toisen laulajan, instrumentin ja/tai pianistin kanssa.
- Harjoittelua tunneilla ja yhdessä toisen laulajan tunnilla.
- Harjoittelua säestäjän kanssa.
- Tutkinto/ tutkintokonsertti/konserttiesiintymisiä, jossa esitetään 3 erityylistä laulua ulkoa.

Työvälineet

- Pianon säästyksellä harjoittelu tunneilla.
- Opettajan avustuksella oman äänensä etsimistä, pieniä tekniikkaharjoituksia.
- Pianistin kanssa harjoittelu.
- Älypuhelimelle tai muulle tallentimelle tallentaminen.
- Opettajan tai toisen laulajan kanssa kaksiaänisesti laulaminen.
- Äänitteiden ja valmiiden taustojen päälle harjoittelemine.

Työtavat

- Tunneilla opettajan johdolla harjoittelu
- Laulutuntien äänittäminen ja niiden avulla harjoittelu
- Olemassa olevien äänitteiden kuunteleminen
- Konserteissa käyminen ja laulajien kuunteleminen
- Kotona olemassa olevien äänitteiden päälle harjoittelu
- Kotona yksin harjoittelu
- Omatoiminen itselleen sopivien laulujen etsiminen

Instrumentin hallinnan arviointikriteerit

- Hengitystekniikan toimiminen ja kehittyminen.
- Sävelpuhtaus, melodiassa pysyminen.
- Äänen voima ja tasasointisuus oktaavin alueella.
- Eri aikakausien tyylin tavoittaminen lauluissa.
- Eri tunnelmien tavoittaminen sointivärissä ja tulkinnassa.
- Dynamiikan vaihtelua.
- Rytmissä pysyminen.
- Säestyksen huomioiminen.
- Kehittyminen kunkin omista lähtökohdista käsin.
- Sensitiivinen ja kehittymistä arvostava palaute.
- Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisesta saatu ilo.

"JOS ÄÄNEIN SOIS KUIN LEIVON SOI"

TAVOITTEET

"ILMAISEN ÄÄNELLÄNI" (Esittäminen ja ilmaiseminen)

- Löytää oma äänensä ja sen ilmaisumahdollisuudet
- Vahvistaa luontevaa laulusentoa ja hengitystekniikkaa entisestään
- Saada valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- Kyetä tuomaan esiin kappaleen luonnetta ja tunnelmaa
- Kyetä laulamaan musiikkia monilla eri kielillä
- Kyetä laulamaan eri aikakausien musiikkia
- Valmiudet ulkoa laulamiseen
- Kyetä laulamaan lauluja eri tempoissa ja sävelmaailmoissa
- Luoda esityskappale yhdessä säestäjän kanssa
- Saada ohjausta esiintymistilannetta varten
- Saada kokemusta esiintymistilanteista
- Saada kokemusta yhteismusisoinnista esim.duona

- Hahmottaa miten oma tekniikka vaikuttaa tulkintaan ja sointiväriin
- Löytää luonteva lauluasento ja hengitystekniikka

"OPIN LAULAMAAN" (Oppimaan oppiminen ja harjoittelu)

- Oppia lukemaan nuottitekstiä ja moniäänistä satsia
- Oppia iloitsemaan omasta äänestään
- Saada itsevarmuutta ja rohkeutta laulajana
- Oppia itselleen toimivia harjoittelutapoja
- Oppia erilaisista lauluista erilaisia lauluteknisiä asioita
- Oppia hyödyntämään omia kokemuksiaan tulkinnassa
- Oppia tunnistamaan miten oma keho toimii ja miten hallita omaa kehoaan
- Oppia lauluinstrumentin eri osa-alueet ja niiden toiminnan vaikutus ääneen
- Oppia itse tulkitsemaan tekstiä omalla äänellään
- Oppia itse etsimään itselleen sopivia lauluja
- Oppia prima vistana laulamista
- Oppia moniäänisyyttä ja omassa äänessä pysymistä

"KUULEN JA HAHMOTAN" (Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen)

- Hahmottaa musiikillisia rakenteita
- Osaa kuunnella kokonaisuutta yhteismusisoinnissa
- Musiikin kuunteleminen kiinnostaa ja antaa elämyksiä
- Kykenee kuuntelemaan säestystä laulaessa
- Kykenee kuuntelemaan duettoparia laulaessa
- Innostua kuuntelemaan eri versioita äänitteiltä
- Kiinnostua laulu- ja kuorokonserteista

"LUOVUUS KUKKIMAAN!" (Säveltäminen ja improvisointi)

- Rohkaistua säveltämiseen
- Kokeilla stemmalaulua: korvakuulolta tai nuottikuvaan sovittaen
- Vertailla samaan tekstiin tehtyjä sävellyksiä ja luoda omia ajatuksia sen pohjalta
- Saada valmiuksia laulumelodian variointiin opettajan ohjauksella
- Valita lauluja, joissa mahdollisuus melodian variointiin
- Rohkaistua ilmaisemaan äänellään tunteiden eri sävyjä
- Improvisoida, varioida melodioita, keksiä omia kadsensseja ja säveltää omista lähtökohdistaan

SISÄLLÖT

- Perustekniikka, ohjelmisto ja ilmaisumahdollisuudet
- Hengitystekniikan vahvistuminen ja kehonhallinnan kehittyminen.
- Klassiseen ääni-ihanteeseen pyrkiminen.
- Sävelpuhtaus.
- Äänen voima ja tasasointisuus yli oktaavin alueella.
- Eri aikakausien tyylin tavoittaminen lauluissa.
- Eri tunnelmien tavoittaminen sointivärissä ja tulkinnassa.
- Dynamiikan vaihtelu, selkeät forte ja piano.
- Fraseerausessa legatolinja ja kykyä juoksutuksiin.
- Rytmissä pysyminen. Tempon vaihtelut.
- Säestyksen ja toisen laulajan huomioiminen.

Ohjelmistossa 30 laulua ja Vaccain vokaliisejä:

1.Vaccain vokaliisejä (IB, IIB, V, VII, VIII ja muita opettajan valinnan mukaan)

2.Vieraskielisiä liedejä (saksa, ranska, italia, espanja, englantti, venäjä) 1600-luvulta 1900-luvulle. Mm. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Brahms, Schubert, Schumann, Wolf etc.

3.Suomalaisia lauluja 1700-luvulta nykypäivään(suomeksi ja ruotsiksi). Mm. Collan, Pacius, Merikanto, Kaski, Madetoja, Sibelius, Sarmanto, Kuusisto etc.

4.Aarioita antiikin ajalta (1300-luvulta alkaen) ja pikku cavatinoja oopperoista. Myös operetti-, näyttämö- ja musikaalisävelmiä. Mm. Downland, Caccini, Pergolesi, Mozart, Pacius etc.

5.Duettoja tai muuta moniäänistä ohjelmistoa.

MAHDOLLISUUS SUORITTA MYÖS MOLEMMAT PERUTASON TUTKINNOT SAMALLA KERTAA, JOLLOIN OHJELMISTOSSA 50 ERITYYLISTÄ LAULUA.

Suoritus

- Tutkintokonsertissa ulkoa: 5-6 laulua konsertinomaisessa kokonaisuudessa, joista yksi omalla äidinkielellä ja yksi uudempaa musiikkia. Yhteismusisointinnumero tai oma sävellys/sovitus on suositeltavaa.
- Lisäksi opettajan valitsemista Vaccain vokaliiseista arvotaan yksi, jonka saa esittää nuotista.
- Esiintymisiä yhdessä toisen laulajan ja pianistin kanssa.
- Harjoittelua tunneilla ja yhdessä toisen laulajan tunnilla.
- Harjoittelua säestäjän kanssa.
- Tutkinto/tutkintokonsertti/konserttiesiintymisiä.

Työvälineet

- Pianon säestyksellä harjoittelu tunneilla.
- Opettajan avustuksella oman äänensä etsimistä, pieniä tekniikkaharjoituksia.

- Pianistin kanssa harjoittelu.
- Älypuhelimeen tai muulle tallentimelle tallentaminen.
- Opettajan tai toisen laulajan kanssa kaksiaänisesti laulaminen.
- Äänitteiden ja valmiiden taustojen päälle harjoittelemine.

Työtavat

- Tunneilla opettajan johdolla harjoittelu
- Laulutuntien äänittäminen ja niiden avulla harjoittelu
- Olemassa olevien äänitteiden kuunteleminen
- Konserteissa käyminen ja laulajien kuunteleminen
- Kotona olemassa olevien äänitteiden päälle harjoittelu
- Kotona yksin harjoittelu
- Omatoiminen itselleen sopivien laulujen etsiminen

Instrumentin hallinnan arviointikriteerit

- Hengitystekniikan toimiminen ja kehittyminen.
- Klassisen ääni-ihanteen peruselementtien hallinta.
- Sävelpuhtaus, melodiassa pysyminen.
- Äänen voima ja tasasointisuus oktaavin alueella.
- Eri aikakausien tyylin tavoittaminen lauluissa.
- Eri tunnelmien tavoittaminen sointivärissä ja tulkinnassa.
- Dynamiikan vaihtelua.
- Rytmissä pysyminen.
- Säestyksen huomioiminen.
- Kehittyminen kunkin omista lähtökohdista käsin.
- Sensitiivinen ja kehittymistä arvostava palaute.
- Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisesta saatu ilo.

Suoritus

- Esiintymisiä yhdessä toisen laulajan ja pianistin kanssa.
- Harjoittelua tunneilla ja yhdessä toisen laulajan tunnilla.
- Harjoittelua säestäjän kanssa.
- Tutkinto/tutkintokonsertti/konserttiesiintymisiä.

Työvälineet

- Pianon säestyksellä harjoittelu tunneilla.
- Opettajan avustuksella oman äänensä etsimistä, pieniä tekniikkaharjoituksia.
- Pianistin kanssa harjoittelu.
- Älypuhelimeen tai muulle tallentimelle tallentaminen.
- Opettajan tai toisen laulajan kanssa kaksiaänisesti laulaminen.
- Äänitteiden ja valmiiden taustojen päälle harjoittelemine.

Työtavat

- Tunneilla opettajan johdolla harjoittelu
- Laulutuntien äänittäminen ja niiden avulla harjoittelu
- Olemassa olevien äänitteiden kuunteleminen
- Konserteissa käyminen ja laulajien kuunteleminen
- Kotona olemassa olevien äänitteiden päälle harjoittelu
- Kotona yksin harjoittelu
- Omatoiminen itselleen sopivien laulujen etsiminen
- Muiden laulajien ja soittajien kanssa harjoittelu

Instrumentin hallinnan arviointikriteerit

- Hengitystekniikan toimiminen ja kehittyminen.
- Sävelpuhtaus, melodiassa pysyminen.
- Äänen voima ja tasasointisuus yli oktaavin alueella.
- Eri aikakausien tyylin tavoittaminen lauluissa.
- Eri tempoisten ja tyylisten laulujen hallinta.
- Eri tunnelmien tavoittaminen sointivärissä ja tulkinnassa.
- Dynamiikan vaihtelua.
- Rytmissä pysyminen.
- Säestyksen huomioiminen.
- Kehittyminen kunkin omista lähtökohdista käsin.
- Sensitiivinen ja kehittymistä arvostava palaute.
- Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisesta saatu ilo.

SYVENTÄVÄT OPINNOT

"LAULU SE ON OLLUT MINUN ILTOJENI ILO"

TAVOITTEET

"ILMAISEN ÄÄNELLÄNI" (Esittäminen ja ilmaiseminen)

- Saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- On saanut paljon kokemusta erilaisista esiintymistilanteista
- Kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- Ulkoa opitut laulut avaavat mahdollisuuden keskittyä tulkintaan ja ilmaisuun
- Uskaltaa ilmaista erilaisia tunnetiloja äänellään

- Uskaltaa heittäytyä erilaisten kokemusten tulkiksi

"OPIN LAULAMAAN" (Oppimaan oppiminen ja harjoittelu)

- Saa valmiuksia teosten itsenäiseen harjoittamiseen
- Löytää oma persoonallinen äänensä ja vahvuutensa laulajana
- Saa oman äänensä löytöretkestä psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia
- Ulkoa opettelu aktivoi aivoja ja pitää mielen virkeänä
- On oppinut itselleen sopivia äänen tekniikkaharjoituksia
- Äänen harjoittamisen konstit hyödyttävät myös puheääntä ja ennaltaehkäisevät äänihäiriöitä
- Saa välineitä kuunnella oman kehonsa viestejä
- Oppia rentoutta, vapautumista ja jännitysten poistoa
- Uskaltaa kokeilla oman äänensä rajoja
- Oppia asettamaan itselleen sopivia tavoitteita ja päämääriä
- Oppia pitkäjänteistä ajankäytön suunnittelua tavoitteisiin päästäkseen
- Oppia omat vahvuutensa opiskelijana
- Oppia keskittymään

"KUULEN JA HAHMOTAN" (Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen)

- Kykenee hyödyntämään musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja laulamissa
- Tutustuu aikamme musiikkiin ja notaatioon
- Uskaltaa kokeilla rohkeasti oman äänensä rajoja
- Kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- Kuuntelee konserttiesityksiä ja äänitteitä
- Tutustuu oman aikansa musiikkiin sekä suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia mm. tiedotusvälineiden ja somen avulla.
- Toimii aktiivisesti yhteismusisointiryhmässä ja ryhmän jäsenenä

"LUOVUUS KUKKIMAAN!" (Säveltäminen ja improvisointi)

- Kehittää sävellys- ja improvisointitaitojaan
- Osa tarvittaessa laulaa stemmaa korvakuulolta
- Sovittaa stemmoja valmiiseen melodiaan
- Rohkaistua säveltämiseen
- Vertailla samaan tekstiin tehtyjä sävellyksiä ja luoda omia ajatuksia sen pohjalta
- Saada valmiuksia laulumelodian variointiin opettajan ohjauksella
- Valita lauluja, joissa mahdollisuus melodian variointiin ja kadensseihin.
- Rohkaistua ilmaisemaan äänellään tunteiden eri sävyjä
- Keksiä kadensseja, varioida melodioita, säveltää omista lähtökohdista käsin

SISÄLLÖT

- Perustekniikka, ohjelmisto ja ilmaisumahdollisuudet
- Hengitystekniikka on vahvalla pohjalla.
- Instrumentin hallinta.
- Klassinen äänenmuodostus.
- Äänen dynamiikka, sävelpuhtaus ja artikulointi.
- Eri kielillä laulaminen soinnikkaasti.
- Eri aikakausien musiikkia tyylinmukaisesti.
- Osaa olla solistina ja omaa tulkintatahtoa. Artistius.
- Varmuus niin ylä- kuin aläänissäkin.
- Oma persoonallinen ääni on löytynyt.
- Tuntee oman soittimensa.
- Luo omalla äänellään tunnelmia.
- Laulaa tekstiä ja melodiaa ymmärtäen.

Ohjelmisto (vähintään 50 laulua)

- Vaccain vokaliisit perustasosta eteenpäin
- Renesanssin ja barokin ajan aarioita (5 laulua)
- Liedejä 1700-1800-luvulta (15 laulua)
- Myöhäisromanttisia, impressionistisia tai modernimpeja liedejä (5 laulua)
- Suomalaisia lauluja 1700-luvulta nykypäivään. (15, joista 5 modernia)
- Aarioita oratorioista, oopperoista, opereteista tai kantaateista (5 aariaa)
- Pohjoismaisia lauluja (Ruotsi, Norja, Tanska, Islanti) (5 laulua)
- Omavalintaisia, omia sävellyksiä, duettoja, kamarimusiikkia.

Suoritus

- Tutkintokonsertissa arvotaan yksi Vaccain vokaliisi, lauletaan nuotista. Tutkintokonsertissa ulkoa kokonaisuus, jossa vähintään 6 laulua seuraavasti:
- Yksi antiikin aaria, 1700-1800-luvun lied, yksi joko pohjoismainen tai myöhäisromanttinen tai sitä uudempi lied, kaksi suomalaista laulua ja yksi ooppera/operetti/kantaatti aaria.
- Jokin yhteismusisointinumero suositeltavaa.
- Esiintymisiä yhdessä toisen laulajan ja pianistin kanssa.
- Harjoittelua tunneilla ja yhdessä toisen laulajan tunnilla.
- Harjoittelua säestäjän kanssa.
- Tutkinto/tutkintokonsertti/konserttiesiintymisiä.

Työvälineet

- Pianon säestyksellä harjoittelu tunneilla.
- Opettajan avustuksella oman äänen hiomista, tekniikkaharjoituksia.

- Pianistin kanssa harjoittelu.
- Älypuhelimeen tai muulle tallentimelle tallentaminen.
- Opettajan tai toisen laulajan kanssa kaksiaänisesti laulaminen.
- Äänitteiden ja valmiiden taustojen päälle harjoittelu.
- Duettojen ja stemmalaulun harjoittelu.
- Yhteismusisointia eri instrumenttien kanssa.

Työtavat

- Tunneilla opettajan johdolla harjoittelu
- Laulutuntien äänittäminen ja niiden avulla harjoittelu
- Olemassa olevien äänitteiden kuunteleminen
- Konserteissa käyminen ja laulajien kuunteleminen
- Kotona olemassa olevien äänitteiden päälle harjoittelu
- Kotona yksin harjoittelu
- Omatoiminen itselleen sopivien laulujen etsiminen
- Muiden laulajien ja soittajien kanssa harjoittelu
- Rohkeasti prima vistana laulujen suora tapailminen

Instrumentin hallinnan arviointikriteerit

- Klassisen ääni-ihanteen elementit hallinnassa.
- Hengitystekniikka vakaalla pohjalla.
- Oma persoonallinen äänenväri on löytynyt.
- Kykenee luomaan dynaamisia ja agogisia vaihteluita.
- Tulkitsee tekstiä ja reagoi säestyksen luomaan tunnelmaan.
- Äänen voima ja tasasointisuus desimin alueella.
- Eri aikakausien tyylin tavoittaminen lauluissa.
- Eri tempoisten ja tyylisten laulujen hallinta.
- Eri tunnelmien tavoittaminen sointivärisissä ja tulkinnassa.
- Rytmissä pysyminen.
- Variaatioiden ja oman tulkinnallisten ajatusten esiintuominen omalla äänellä.
- Kehittyminen kunkin omista lähtökohdista käsin.
- Sensitiivinen ja kehittymistä arvostava palaute.
- Omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisesta saatu ilo